2024/2380

10.10.2024.

REZOLUCIJA (EU) 2024/2380 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 11. travnja 2024.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi za financijsku godinu 2022.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi za financijsku godinu 2022.,

— uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0095/2024),

A budući da je Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC) (dalje u tekstu „Zajedničko poduzeće"), sa sjedištem u Luxembourgu, osnovano u listopadu 2018. na razdoblje do 31. prosinca 2026. ([1]);

B budući da je Vijeće u srpnju 2021. donijelo novu uredbu o osnivanju kojom je u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. produljeno razdoblje djelovanja Zajedničkog poduzeća i kojom su njegove nadležnosti iz tog razdoblja proširene, i to do 31. prosinca 2033. ([2]);

C budući da je upravni odbor Zajedničkog poduzeća tek u prosincu 2021. usvojio novi program rada za 2021. i 2022., uključujući nove aktivnosti i financiranje kako je utvrđeno u novoj Uredbi o osnivanju, te da je zbog toga odgođena provedba aktivnosti, razvoj aktivnosti unutarnje kontrole i zapošljavanje;

D budući da Zajedničko poduzeće ima oblik javno-privatnog partnerstva i omogućuje udruživanje resursa Unije, država sudionica i privatnih članova u svrhu razvoja i uvođenja računalstva visokih performansi u Europi;

E budući da su njegovi članovi Unije, koji predstavlja Komisija, države sudionice i tri privatna člana, koje predstavljaju Europska tehnološka platforma za računalstvo visokih performansi, Udruženje za vrijednost velike količine podataka i Europski konzorcij za kvantnu industriju;

F budući da su, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1488, države sudionice i privatni članovi tek od 2024. morali davati doprinos za administrativne troškove; budući da je to pravilo stavljeno izvan snage novom Uredbom (EU) 2021/1173 i da se od kolovoza 2021. administrativni troškovi pokrivaju financijskim doprinosima Komisije u ime Unije (Obzor 2020. i Instrument za povezivanje Europe 1);

G budući da Zajedničko poduzeće u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. prima znatno veći iznos financijskih sredstava iz programa Obzor Europa, Digitalna Europa i Instrument za povezivanje Europe za potporu za nabavu i razvoj računalstva visokih performansi i kvantnih računala, kao i za nadogradnju i rad infrastrukture za superračunala;

H budući da bi Zajedničko poduzeće, radi povećanja transparentnosti, u svojoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji trebalo objavljivati relevantne informacije o doprinosima članova na razini programa; budući da bi Zajedničko poduzeće za svaki program u okviru kojeg djeluje trebalo iznijeti sve relevantne informacije koje su članovi stavili na raspolaganje za svaku kategoriju člana zaključno s krajem godine, uključujući zakonske ciljne vrijednosti u pogledu doprinosa utvrđene za predmetni program, iznos primljenih doprinosa i iznos pravnih obveza; budući da bi Zajedničko poduzeće trebalo nastaviti s poboljšavanjem transparentnosti;

([1]) Uredba Vijeća (EU) 2018/1488 od 28. rujna 2018. o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi (SL L 252, 8.10.2018., str. 1.).

([2]) Uredba Vijeća (EU) 2021/1173 od 13. srpnja 2021. o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1488 (SL L 256, 19.7.2021., str. 3.).

Općenito

1. napominje da je u izvješću Revizorskog suda utvrđeno da godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za godinu koja je završila 31. prosinca 2022. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje njegovo financijsko stanje na dan 31. prosinca 2022. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za tu završenu godinu, u skladu s njegovom Financijskom uredbom i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije; također prima na znanje, iz izvješća Revizorskog suda, da su transakcije povezane s godišnjom računovodstvenom dokumentacijom zakonite i pravilne u svim značajnim aspektima;

2. pozdravlja cilj i ulogu Zajedničkog poduzeća u razvoju superračunalnog ekosustava u Europi;

3. napominje, međutim, da je Revizorski sud na temelju potrebe za brzim zapošljavanjem velikog broja osoblja radi provedbe proširenih nadležnosti i aktivnosti Zajedničkog poduzeća u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. procijenio da je rizik povezan sa zakonitošću i pravilnošću postupaka zapošljavanja u Zajedničkom poduzeću srednje visok;

4. također napominje da je Revizorski sud na temelju složenih postupaka javne nabave za ugovore visoke vrijednosti u Zajedničkom poduzeću procijenio da je rizik povezan s operativnim ugovornim rashodima Zajedničkog poduzeća srednje visok;

Upravljanje proračunom i financijama

5. napominje da je za 2022. ([3]) raspoloživi proračun za plaćanje iznosio 629,9 milijuna EUR (348,2 milijuna EUR u 2021.), a raspoloživi proračun za preuzimanje obveza 1 374,5 milijuna EUR (753,4 milijun EUR u 2021.); napominje da raspoloživi proračun uključuje neiskorištena odobrena sredstva iz prethodnih godina koja je Zajedničko poduzeće ponovno unijelo u proračun tekuće godine, namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu;

6. napominje da Revizorski sud rizik za upravljanje proračunom kategorizira kao srednji jer je postupak nabave superračunala složen i dugotrajan;

7. prima na znanje nisku razinu izvršenja i operativnog proračuna zbog duljine vremena potrebnog za nabavu superračunala – odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila su 79 %, a odobrena sredstva za plaćanje 24 % (2021. su iznosila 2 % odnosno 47 %) ([4]) administrativnog proračuna za 2022. 45 % za odobrena sredstva za preuzimanje obveza za administrativne rashode i 37 % za odobrena sredstva za plaćanje za administrativne rashode;

8. prima na znanje rizike u vezi s provedbom programa zbog mogućnosti da Zajedničko poduzeće neće dostići minimalnu ciljnu vrijednost doprinosa svojih privatnih članova do kraja provedbe programa Obzor 2020.; shvaća da se, prema Zajedničkom poduzeću, niže stope ostvarenja mogu objasniti sudjelovanjem država sudionica;

9. napominje da je Zajedničko poduzeće 2022. izvršilo samo 45 % svojih odobrena sredstva za preuzimanje obveza za administrativne rashode i 37 % svojih odobrena sredstva za plaćanje za administrativne rashode, djelomično zbog toga što je djelomično ostvarilo svoj plan zapošljavanja za 2022. i zbog toga što pri planiranju svojeg proračuna za 2022. nije preraspodijelilo znatne iznose neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje iz prethodnih godina; shvaća da je kasno donošenje nove uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća onemogućilo ostvarenje ambicioznog plana zapošljavanja;

10. slaže se s Revizorskim sudom da bi Zajedničko poduzeće trebalo izraditi akcijski plan koji sadržava rokove za dovršetak provedbe projekata odobrenih u okviru prethodnih VFO-ova;

([3]) Ukupni proračun uključuje operativni proračun (koji se koristi za financiranje odabranih projekata) i administrativni proračun (koji se koristi se za financiranje aktivnosti programskog ureda) – konsolidirano godišnje izvješće o radu za 2022.

([4]) Do te vrlo niske stope izvršenja odobrenih sredstava za preuzimanje obveza iz operativnog proračuna za 2021. došlo je ponajprije zbog zakašnjelog početka djelovanja Zajedničkog poduzeća u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. i prijenosa financijskih sredstava Komisije i država sudionica Zajedničkom poduzeću u iznosu od 700 milijuna EUR u prosincu 2021.

11. zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud informacije o doprinosima članova na razini programa ocijenio nedostatnima;

12. konstatira da u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća za 2022. postoje znatne razlike u iznosima doprinosa priznatih po kategoriji člana (Unija i privatni članovi) jer se novčani doprinosi Unije potvrđuju i priznaju pri njihovu plaćanju Zajedničkom poduzeću na početku provedbe projekta, dok se doprinosi u naravi članova priznaju tek nakon potvrde nastalih i prijavljenih troškova provedbe projekta; zabrinut je da razlika između priznatog iznosa novčanih doprinosa s jedne te doprinosa u naravi s druge strane nije dovoljno uzeta u obzir u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća za 2022. te bi se mogla poboljšati u budućnosti iznošenjem informacija o pravnim obvezama Zajedničkog poduzeća na kraju godine u smislu sklopljenih sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i ugovora; pozdravlja predanost Zajedničkog poduzeća potpunom rješavanju tog pitanja u godišnjim financijskim izvještajima za sljedeću godinu;

13. poziva Zajedničko poduzeće da objavi važne informacije u pogledu doprinosa članova na razini programa, koje su relevantne za potpunu komunikaciju u vezi s postignućima Zajedničkog poduzeća do kraja godine; osobito konstatira da Zajedničko poduzeće nije usporedilo doprinose koje je u okviru svakog od programa primilo do kraja godine od svake kategorije člana sa zakonskim ciljnim vrijednostima u pogledu doprinosa određenima za pojedini program;

14. zabrinut je zbog zaključka Revizorskog suda da privatni članovi neće dostići svoje minimalne ciljne vrijednosti u pogledu doprinosa do kraja provedbe programa ([5]);

15. pozdravlja činjenicu da je Zajedničko poduzeće do kraja 2022. u potpunosti preuzelo obveze u iznosu od 526 milijuna EUR, koliko iznosi maksimalni operativni doprinos Unije za sklopljene sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava i ugovore u okviru programa Obzor 2020. i Instrumenta za povezivanje Europe 1.; sa zabrinutošću primjećuje da je od tog iznosa preostalo otprilike 266,3 milijuna EUR (ili 50,6 %) za isplatu u narednim godinama za projekte koji još nisu dovršeni;

16. konstatira da su države sudionice do kraja 2022. preuzele ugovorne obveze u iznosu od 447,3 milijuna EUR za aktivnosti Zajedničkog poduzeća u okviru programa Obzor 2020. i Instrumenta za povezivanje Europe 1; konstatira da su u vezi s tim obvezama prijavile financijske doprinose Zajedničkom poduzeću u iznosu od 124,8 milijuna EUR za predeksaskalarna ([6]) superračunala koja je nabavilo samo Zajedničko poduzeće i doprinose u naravi u vrijednosti od 38 milijuna EUR povezane s operativnim troškovima subjekata domaćina; također prima na znanje da su države sudionice ugovarateljima zaduženim za petaskalarna superračunala, koje zajednički nabavljaju Zajedničko poduzeće i države sudionice, izravno isplatile 48,2 milijuna EUR; prima na znanje da preostala razlika između preuzetih obveza i prijavljenih doprinosa proizlazi iz toga što države sudionice priznaju i prijavljuju svoje troškove Zajedničkom poduzeću tek pri zaključenju projekata u okviru programa Obzor 2020. kojima pružaju potporu;

17. međutim konstatira da su privatni članovi Zajedničkog poduzeća do kraja 2022. izdvojili i prijavili doprinose u naravi za projekte u okviru programa Obzor 2020. u iznosu od samo 11 milijuna EUR (ili 2,6 %), što je znatno manje od minimalne ciljne vrijednosti za privatne članove od 420 milijuna ([7]) EUR koju treba dostići do kraja provedbe programa Obzor 2020; prima na znanje da je Revizorski sud utvrdio da se mehanizmima financiranja koje Zajedničko poduzeće trenutačno primjenjuje za svoje aktivnosti u okviru programa Obzor 2020. financirane bespovratnim sredstvima privatnim članovima omogućuje osiguravanje doprinosa u naravi za samo jednu vrstu projekata (inovacijski projekti, za koje ograničenje iznosi 30 % troškova projekata); konstatira da mehanizmi financiranja Zajedničkog poduzeća stoga nisu mogli dovesti do postizanja razine doprinosa privatnih članova u naravi za program Obzor 2020. koja je utvrđena u uredbi o njegovu osnivanju;

18. izražava bojazan da znatno smanjenje doprinosa privatnih članova u naravi za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća dovodi do rizika za cjelokupnu provedbu njegovih dijelova istraživačkog i inovacijskog programa Obzor 2020;

([5]) Kako bi se dobila potpuna predodžba o postignućima Zajedničkog poduzeća u pogledu programa Obzor 2020. i Instrumenta za povezivanje Europe 1, potrebno je uzeti u obzir i trenutačnu razinu operativnih obveza njegovih članova u smislu sklopljenih sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i ugovora.

([6]) Eksaskalarno računalstvo odnosi se na računalne sustave koji mogu izračunati najmanje „1018 IEEE 754 dvostruke precizne (64-bitne) operacije (množenja i/ili zbrajanja) u sekundi; to je mjera performanse superračunala.

([7]) Minimalna ciljna vrijednost utvrđena u Uredbi (EU) 2021/1173.

19. suglasan je s Revizorskim sudom u stavu da, kako bi se zajamčilo dostizanje ciljnih vrijednosti u pogledu doprinosa njihovih privatnih članova u okviru VFO-a za razdoblje 2021. 2027., Zajedničko poduzeće treba, na temelju plana provedbe strateškog programa, na godišnjoj osnovi pratiti pojedinačna postignuća privatnih članova u pogledu njihovih doprinosa;

20. napominje da je u skladu s Uredbom (EU) 2021/1173 ([8]) Zajedničko poduzeće dužno provesti projekte u vrijednosti od 7 milijardi EUR, od čega bi 3 milijardu EUR trebale osigurati države sudionice, a 900 milijuna EUR privatni članovi, i to u obliku novčanih doprinosa i doprinosa u naravi; pozdravlja to znatno povećanje od oko 1,4 milijarde EUR u usporedbi s prethodnim VFO-om; međutim žali zbog toga što zbog mehanizama financiranja Zajedničkog poduzeća koji će ostati isti za VFO za razdoblje 2021. – 2027. postoji velik rizik od toga da Zajedničko poduzeće neće dostići ciljne vrijednosti u pogledu doprinosa privatnih članova iz nove uredbe u osnivanju; poziva Komisiju da ponovno procijeni izvedivost trenutačnih ciljeva doprinosa privatnih članova u novoj uredbi o osnivanju;

Javna nabava i osoblje

21. zabrinut je zbog dugotrajnog procesa nabave superračunala u Zajedničkom poduzeću, koji mora biti u skladu s financijskim uredbama EU-a, koji je znatno utjecao na izvršenje operativnog proračuna za 2022.; razumije da su niskoj stopi izvršenja doprinijela i kašnjenja subjekata domaćina te problemi s opskrbom ključnim komponentama;

22. primjećuje da je niža stopa izvršenja proračuna za preuzimanje obveza za operativne aktivnosti proizašla iz činjenice da Zajedničko poduzeće nije moglo preuzeti važnu globalnu obvezu povezanu sa sporazumom o smještaju eksaskalarnog računala zbog kašnjenja u pregovaračkom procesu s državom sudionicom i konzorcijem domaćinom;

23. nadalje, napominje da su glavni razlozi za nisku stopu izvršenja proračuna za operativna plaćanja bili: i. kašnjenja u dovršavanju predeksaskalarnih superračunala koja su spriječila međuplaćanja povezana s bespovratnim sredstvima Zajedničkog poduzeća za poslovanje; ii. kašnjenja u nabavi superračunala koja su spriječila povezana plaćanja pretfinanciranja; iii. odgoda rokova u vezi s postupkom nabave za hiperpovezivost u okviru Instrumenta za povezivanje Europe 2 do 2023. zbog potrebe za prethodnom studijom; i iv. kašnjenja sa zahtjevima korisnika za povrat troškova za tekuće istraživačke aktivnosti;

24. prima na znanje, iz izvješća Revizorskog suda, da je Komisijina Služba za unutarnju reviziju provela ograničenu provjeru upravljanja ljudskim resursima u Zajedničkom poduzeću 2022.; prima na znanje, u vezi s planiranjem zapošljavanja, da u izvješću o provjeri stoji da je Zajedničkom poduzeću nedostajala dokumentirana analiza potreba za resursima na temelju pouzdane *ex ante* procjene radnog opterećenja u svrhu boljeg utvrđivanja prioriteta za planirana zapošljavanja;

25. prima na znanje da je Zajedničko poduzeće kao odgovor u prosincu 2022. izradilo akcijski plan, za koji je Služba za unutarnju reviziju utvrdila da je prikladan;

26. prima na znanje da je broj članova osoblja Zajedničkog poduzeća u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. utvrđen u pravnim financijskim izvještajima uključenima u Komisijin prijedlog nove uredbe o osnivanju ([9]); također konstatira da je Zajedničkom poduzeću, kako bi iskoristilo iznos od oko 7 milijardi EUR u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., stavljeno na raspolaganje 39 dodatnih radnih mjesta, koje treba popuniti do 2023.;

27. sa zabrinutošću konstatira da je Zajedničko poduzeće do kraja 2022. zaposlilo samo osam, a do sredine 2023. 20 članova osoblja te stoga nije ispunilo svoj cilj u pogledu zapošljavanja za 2022. ([10]); napominje da Revizorski sud smatra da je ta situacija negativno utjecala na izvršenje administrativnog proračuna za 2022.; međutim, pozdravlja rodnu raspodjelu osoblja Zajedničkog poduzeća 2022.;

([8]) Novom uredbom o osnivanju ukinuta je obveza država sudionica i privatnih članova da doprinose administrativnim troškovima.
([9]) COM(2020)0569.
([10]) Prema konsolidiranom godišnjem izvješću o radu za 2022. na dan 31. prosinca 2022. bilo je 24 zaposlenih na puno radno vrijeme, uključujući izvršnog direktora.

28. primjećuje da je udio ugovornog osoblja ostao je na visokoj razini i da je na kraju 2022. iznosio 70 %;

29. naglašava da bi odsutnost ključnog osoblja mogla negativno utjecati na kontinuitet poslovanja i ostvarenje ciljeva Zajedničkog poduzeća, osobito s obzirom na izrazito tehničku prirodu njegovih projekata i nužnost zapošljavanja visokokvalificiranog osoblja s vrlo specifičnim znanjem;

Sustavi upravljanja i kontrole

30. prima na znanje da je, u vezi s rashodima koji se sufinanciraju u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa, za provođenje *ex post* revizija odgovorna Zajednička služba za reviziju koja djeluje u sklopu Komisijine glavne uprave RTD; prima na znanje da je Zajedničko poduzeće, za sufinancirane rashode u okviru programa Obzor 2020. (poravnanja i završna plaćanja), prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 2,3 % i stopu preostale pogreške od 1,9 % ([11]);

31. poziva Zajedničko poduzeće da u svoj sustav unutarnje kontrole uključi posebne *ex post* revizije za sufinancirane rashode za nabavu superračunala u okviru Instrumenta za povezivanje Europe; također konstatira da se za program Obzor Europa *ex post* revizije tek trebaju provesti jer se prva međuplaćanja očekuju tek 2024.;

32. prima na znanje, iz izvješća Revizorskog suda, da je Zajedničko poduzeće na *ad hoc* osnovi provelo *ex ante* kontrole rizičnih projekata koje se temelje na riziku te da do kraja 2022. još nije provelo strukturirani pristup *ex ante* kontrolama koji se temelji na riziku, posebno napominje da Zajedničko poduzeće nije uskladilo *ex ante* kontrole s visokorizičnim čimbenicima utvrđenima ciljanim procjenama rizika; također konstatira da nisu izradili interne praktične smjernice o tome kako provoditi praćenje na temelju rizika, uključujući upute o načinu na koji bi se osoblje trebalo koristiti modulom za upravljanje rizikom koji je dostupan u sustavu COMPASS ([12]);

33. suglasan je s Revizorskim sudom u vezi s tim da bi Zajedničko poduzeće trebalo primijeniti strukturirani pristup *ex ante* kontrolama koji se temelji na riziku i koji obuhvaća relevantne rizike povezane s projektom i korisnicima; također je suglasan da bi Zajedničko poduzeće trebalo izraditi interne praktične smjernice o tome kako provoditi praćenje na temelju rizika na razini projekata i na razini korisnika te o načinu na koji bi se osoblje trebalo koristiti modulom za upravljanje rizikom koji je dostupan u sustavu COMPASS;

34. sa zabrinutošću primjećuje da je detaljna analiza uzorka slučajeva pojačanog praćenja u Zajedničkom poduzeću koju je proveo Revizorski sud otkrila nekoliko nedostataka zbog kojih je onemogućeno djelotvorno i učinkovito praćenje; nadalje napominje da u Zajedničkom poduzeću nisu definirane posebne kontrolne mjere povezane s utvrđenim rizicima i da nije utvrđen rok za njihovu provedbu;

35. podupire procjenu Revizorskog suda o tome da bi Zajedničko poduzeće trebalo zajamčiti da se uz sve pojačane mjere praćenja provode posebne kontrolne mjere usmjerene na utvrđene rizike te da se daljnji koraci u vezi s njima obavljaju u unaprijed utvrđenom roku;

36. skreće pozornost na činjenicu u strukturi korisnika i/ili projekata Zajedničkog poduzeća dolazi do znatnih promjena u okviru programa Obzor Europa, kao što je povećan broj MSP-ova, novi korisnici i veći konzorcija kao i na zahtjev da se za aktivnosti u okviru programa Obzor Europa primjenjuju samo otvoreni postupci javne nabave; ističe da zbog toga čimbenici rizika utvrđeni u prethodnim programima možda više nisu relevantni te se mogu pojaviti novi čimbenici rizika;

([11]) Zbog izostanka relevantnih rashoda, niskorizičnosti provedenih transakcija i nepostojanja rezultata *ex post* revizija za bespovratna sredstva 2021. nije prijavljena stopa pogreške za programe Obzor Europa i Digitalna Europa.

([12]) Komisijin e-sustav bespovratnih sredstava.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu primjedbi iz prijašnjih godina

37. konstatira da su „primjedbe” u godišnjim izvješćima Zajedničko poduzeće zapravo „preporuke Revizorskog suda bez vremenskih rokova”; napominje da Revizorski sud svake godine poduzima daljnje korake u vezi s tim primjedbama i ocjenjuje njihov status ocjenom „otvorena” ili „zaključena” primjedba;

38. prima na znanje da su od devet primjedbi Revizorskog suda iz 2020. i 2021. zaključene samo dvije (iz 2021.);

39. konstatira da se preostale primjedbe odnose, među ostalim, na: i. potvrđivanje i potvrđivanje doprinosa u naravi; ii. zapošljavanje osoblja; iii. niske doprinose privatnih članova; iv. niske stope izvršenja;

40. konstatira da Zajedničko poduzeće u svojem odgovoru prima na znanje primjedbe Revizorskog suda i da će riješiti ta pitanja u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji za 2023. godinu.